

Najaar op de Kahler Asten

Meißner (753 m; Kassel-Land), een van de basaltkegels van formaat uit die periode.

Zuur brood in zuur land?

De naam Sauerland hebben we hoogstwaarschijnlijk aan de Saksen te danken, die vanuit hun noordelijke territoria zuidwaarts trokken. Voor hen was dit het land in het zuiden, het *Süderland*. Ook zou *sauer* afgeleid kunnen zijn van

de 'zure', schrale bodem. Laat er nou ook zuur(desem)brood gebakken worden ...

Rondom Sauerland

In deze gids beschrijven we allereerst het 'echte' Sauerland met de befaamde plaatsen Winterberg en Willingen maar ook onbekendere stadjes en dorpen. Nog dichterbij huis nemen we een strook mee van het glooiende Bergisches Land.

8 De fraaiste vlekken – vakwerk in Freudenberg

Kaart: ►: C 7

Er zijn vakwerkstadjes en vakwerkstadjes. Maar weinigen zijn er zo fotogeniek als Freudenberg, waar de huizen van het oude centrum keurig in het gelid staan.

Alle neuzen dezelfde kant op

Dat Post-, Unter-, Mittel- en Marktstraße in theateropstelling gericht staan, heeft een tragische voorgeschiedenis. Een verwoestende brand in 1666 legde het stadje geheel in as. Vorst Johan Maurits van Nassau hielp mee aan de wederopbouw. Daarbij werd een rechtlijnig stratenplan en eenvormig bouwplan aangehouden. Die ongebruikelijke eenheid bepaalt nu het beeld van de wijk **Alte Flecken** ¹. Het Stadtmuseum geeft historische achtergronden, zoals het belang van de mijn- en bosbouw in de omgeving, en hoe men vergaande bepalingen had ingesteld om aan voldoende houtskool te komen voor de ijzerwinning. Ook het befaamde klok-

kenmakersverleden komt er aan bod. De toren van de Evangelische Kirche ten noordoosten van het oude centrum ontkwam aan de stadsbrand; het is een restant van de Nassauburcht Freudenberg.

Klinkende (f)luiten

Tijdens de Mittelalterlicher Markt lopen er ridders, burchtjonkvrouwen en narren door de oude straten. Kramers venten er wollen en lederen kleding, houten en tinnen bekers en andere zaken waarvan u dacht dat die niet meer gebruikt werden. Het gerstenat smaakt er dan weer even anders en wordt uit een nap gedronken. Er klinken luit en blokfluiten in plaats van Herbert Grönemeyer, Toten Hosen, Nena en Lena.

Tijd voor theater

Operette, sprookjes van de gebroeders Grimm, Pippi Langkous, Jules Verne en hier en daar een klucht stonden tot dusverre op de speellijst van de Freilicht-

Hilchenbach ► D 6

Hoge leistenen en vakwerkhuisen aan de Markt verraden de voormalige rijkdom van Hilchenbach. Zeven dalen komen er samen. Landschappelijk erg mooi zijn de dalen van Lützel en Eder, naar Erndtebrück. Bij het buurtschap **Grund**, hoger op, aan de weg naar Netphen, staat de 13e-eeuwse **Ginsburg**. Hier verzamelde Willem van Oranje hoogstwaarschijnlijk zijn manschappen en bereidde hij de bevrijding van de Nederlanden voor. In daaropvolgende eeuwen raakte de burcht in verval; de gerestaureerde toren kan beklommen worden (€ 1).

Bad Berleburg ► F 5

Al eeuwenlang wonen de vorsten van Sayn-Wittgenstein-Berleburg in het tussen de beboste Rothaarbergen gelegen kneippkuuroord Bad Berleburg. De geschiedenis begon hier met een klooster in de 13e eeuw, verbonden met het Kloster Grafschaft (Schmallenberg). De

De **Oranjefietsroute** voert door Siegen en gaat via Freudenberg, Hilchenbach en Frankenberg langs de Edersee naar Bad Arolsen (circa 200 km). Ongeveer even lang is het traject ervoor: van Nassau via Dietz, Braunfels en Dillenburg naar Siegen. Zie voor het routeprofiel en arrangementen www.oranje-fietsroute.com.

monniken verpachtten het aan graaf Siegfried von Wittgenstein – zijn nazaten wonen hier nog steeds. Familiebetrekkingen zijn er ook met de Nassauers. De banden met het Nederlandse koningshuis zijn nog altijd zeer vriendschappelijk.

Schloss Berleburg €!

Goetheplatz 8, tel. 02751 93 60 10, www.wittgenstein-berleburg.net, mei-sept. rondl. 10.30 en 14.30, daarbuiten di., do., za., zo. 14.30 uur, controleer voor bezoek i.v.m. bijzondere sluitingsdagen; € 5

Schloss Berleburg

11 Kromme eiken, virtuele vlinders – Nationalpark Kellerwald-Edersee

Kaart: ► H-J 4

Door de UNESCO beschermde oerbossen en zeldzame dieren zijn de hoofdrolspelers van het uitgestrekte Nationalpark Kellerwald-Edersee. Alle gelegenheid tot eenzaam dolen, terwijl er aan de Edersee ook drukke toeristische plekken zijn.

Multimedianaatuur

De beste startplek voor verkenningen is het NationalparkZentrum ¹. Heel leuk is er de multimedia natuurbeleving. U loopt door diverse leefgebieden, waarbij virtuele vlinders op uw schaduw landen, water onder uw handen stroomt, u digitaal door het beukenboek bladert en in een spechtenhol vertoeft. Verrassend is de 3D-film (12 min.) door Lukas Sturm: wat op een gezapig filmpje door het bos lijkt, ontpopt zich als avontuur met *special effects*. Figuranten zijn vossen, dasen, zwijnen, herten, zeldzame vogels en vleermuizen. Bij het Zentrum kunt u wandelingen starten en e-bikes huren.

Tree Top Walk

Oog in oog met de boomkruin en al wat daar leeft, over een stevige loopbrug: dat is de Baumkronenweg ². De wegwijzende eekhoorn leert bezoekers via een speels parcours over bos en bewoners. Het echte klim- en klauterwerk is voorbehouden aan het Kletterpark ¹.

In het WildtierPark ³ leven (dam) herten, moeflons, steenbokken, wilde katten, wasberen, zwijnen, wisenten en wolven. Ernaast staat een modern informatiecentrum dat inzoomt op de beuk.

Waldeck

Het plaatsje Waldeck ligt op een steile berg. Die wordt bekroond door de Burg Waldeck ⁴, het 12e-eeuwse stamslot van de vorsten van Waldeck-Pyrmont. In de 16e en 17e eeuw werd er een grote voorburch met drie poorten aan toegevoegd. In het Burgmuseum ziet u de gewelfde vertrekken, folterwerktuigen en documentatie over de slotvorsten.